herpy

GEKKOER

Grandidier's Madagascar ground gecko

Paroedura androyensis

Paroedura androyensis er den mindste art i slægten af madagaskiske jordgekkoer: en lille nataktiv jæger fra skovbunden i det sydlige Madagaskar. Den bliver kun 6-8 cm, lograr ivrigt med halen, når den jager, og klarer sig i et lille terrarie. Det gør den til et godt valg for begyndere, der vil have en lille og aktiv gekko.

Familie: Gekkonidae Tidligere navn: *Phyllodactylus androyensis* Udgivet 16. november 2026

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**6-8 cm** total længde inkl. hale
Levetid	**5-7 år**
Aktiv	**Skumring og nat**
Levevis	**Træboende og jordboende**
Biotop	**Tørskov**
Sværhedsgrad	**Begynder**

PASNING

Min. terrarie	**30 × 30 × 30 cm** L × B × H til 2 voksne dyr
Temperatur, dag	**24-28 °C**
Temperatur, nat	**21-24 °C**
Luftfugtighed	**50-70 %**
Vand	**Vandskål**
UVB	**Valgfri**
Kost	**Insekter og små leddyr (springhaler, bananfluer)**
Holdes	**Enkeltvis, parvis eller 1 han med flere hunner**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Kønsmoden	**5-6 mdr.**
Kuldstørrelse	**2 æg**
Inkubation	**60-90 dage** ved 25-26 °C

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Appendiks II**
EU-bilag	**Bilag B**
IUCN	**Sårbar (VU)**

Arten står på CITES bilag II og på bilag B i EU's forordning om handel med vilde dyr. Det betyder, at du skal kunne dokumentere dyrets lovlige herkomst (fx opdrætsbevis eller købsbevis), og at indførsel fra lande uden for EU kræver CITES-tilladelser. Spørg Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø, hvis du er i tvivl om reglerne for køb, salg og indførsel.

Om arten

Paroedura androyensis er en lille, kompakt gekko, der er skabt til at forsvinde i skovbunden. Kroppen er dækket af ru skæl i dæmpede nuancer af brun, lysebrun, grå, hvid og koksgrå. På ryggen sidder store pletter eller uregelmæssige bånd, mens bugen er ren hvid. Struben har ofte mørke tværbånd. Øjnene er store, og blikket er opmærksomt.

Halen er kortere end kroppen og dækket af spidse, kegleformede skæl foroven og større, rundere skæl forneden. Den bæres ofte krøllet op over ryggen og kan bevæge sig, når dyret jager eller er uroligt. Som hos mange andre gekkoer kan halen smides, og en ny hale er glattere og mangler de spidse skæl.

Arten blev beskrevet i 1867 af Alfred Grandidier og har tidligere heddet *Phyllodactylus androyensis*. Det videnskabelige artsnavn henviser til Androy, en region i det sydlige Madagaskar. *P. androyensis* regnes for den mindste af slægtens arter, og voksne dyr bliver 6-8 cm inklusive hale. Hunnen er en anelse større end hannen.

Dyret er roligt og langsomt i bevægelserne, men kan sætte i løb med korte spurter, når det jager eller bliver forskrækket. Det er mest spændende at se på om aftenen og natten, når det lister sig ind på byttet og slår til.

Udbredelse og levested

Paroedura androyensis findes kun på Madagaskar. Typelokaliteten er angivet som "Sancta Maria" og tolkes nogle steder som øen Sainte-Marie ud for østkysten. Den oprindelige beskrivelse handler dog om arter fundet på sydvestkysten, og stedet er formentlig Kap Sainte-Marie, øens sydspids. Artsnavnet henviser til Androy-regionen i syd.

Fund og museumseksemplarer ligger næsten alle i den sydlige og sydvestlige del af øen: fra Kap Sainte-Marie, Berenty og Tolagnaro i syd over Tsimanampetsotsa og Ranobe til Zombitsy-skoven og nordpå langs vestkysten til omkring 19° syd. Kortet er sat ud fra disse fund. Arten er vurderet som sårbar (VU) på IUCN's rødliste.

> **Oprindelig udbredelse:** Madagaskar.

LEVESTED

Arten lever i bladlaget i skov. Den ses mellem rødder og ved foden af træstammer og klatrer også lidt op ad de nederste dele af stammerne, så den er halvt jordlevende og halvt træklatrende. De fleste fundsteder ligger i det tørre syd og sydvest, hvor landskabet er præget af tør, løvfældende skov og tornskov med en lang tørtid.

Om dagen ligger dyret skjult under blade, bark og andet affald eller i sprækker. Når mørket falder på, kommer det frem for at jage insekter. Temperatur og fugt på artens levesteder er ikke dokumenteret, så pasningen skal ses som en rettesnor for et lunt, men ikke tørt miljø med et fugtigt bladlag.

Pasning

TERRARIET

Arten er lille, og et terrarie på 30 × 30 × 30 cm (længde × bredde × højde) er nok til et enkelt dyr eller et par. Angivelserne svinger fra omkring 20 × 20 × 20 cm til et eller to dyr til 40 × 40 × 40 cm til et par. Flere dyr kræver mere gulvplads, fx en han og to-tre hunner i et terrarie på mindst 30 × 30 × 30 cm med mange skjul.

Som bund fungerer kokosfibre, gerne blandet med bark og sphagnum, der holder på fugten og giver skjul. Læg et tykt lag blade ovenpå, for dyret bruger selv små blade som skjul. Tilføj korkbark, især stykker med mange sprækker, korkrør og drivtræ, så dyret kan gemme sig og klatre. Levende planter giver ekstra skjul og fugtige mikroklimaer.

Hold bunden fugtig, men lad der være tørre pletter, særligt når dyrene skal avle. En bioaktiv bund med springhaler og små bænkebidere fungerer godt og giver dyret ekstra føde. Ventilationen skal være god nok til, at terrariet kan tørre op i løbet af nogle timer. Sæt et tætsluttende låg på, for dyret er lille og slipper let ud gennem huller.

Læs mere: Terrarieopbygning og bioaktiv bund Læs mere: Foderdyr: hold og avl

TEMPERATUR

Om dagen skal temperaturen ligge på 24-28 °C, og om natten må den falde til 21-24 °C, men ikke lavere. Angivelserne for dagtemperaturen spænder fra 24-27 °C til 26-31 °C, så 24-28 °C er et sikkert leje. Er stuen varm nok, er der ikke brug for en varmekilde. Er den køligere, kan en svag varmemåtte eller en lavtydende pære i den ene side give en gradient, så dyret selv kan vælge, hvor varmt det vil have det.

Overvarmning er den største risiko i et så lille terrarie, og æggene tåler varme endnu dårligere end de voksne dyr. Mål temperaturen med et digitalt termometer, og tjek den især på varme sommerdage.

Læs mere: Varme og temperatur

LUFTFUGTIGHED OG VAND

Luftfugtigheden skal ligge på 50-70 %. Spray terrariet let hver dag eller hver anden dag, så der sidder vanddråber på blade, ruder og dekoration, som dyret kan drikke. Lad terrariet tørre op mellem sprøjtningerne, og sørg for god ventilation, så der ikke opstår mug.

En lav vandskål med frisk vand kan stå fremme, men er ikke nødvendig, hvis du sprayer regelmæssigt. Brug et hygrometer til at holde øje med luftfugtigheden. Levende planter hjælper med at skabe fugtige zoner, mens resten af terrariet kan være tørrere.

Læs mere: Luftfugtighed, sprøjtning og ventilation

LYS OG UVB

Arten er nataktiv og har ikke brug for UVB, men et svagt UVB-lys skader den ikke. En svag lyskilde på timer, der giver omkring 12 timers dag, sikrer en fast døgnrytme.

Brug ikke kraftige spotlamper, som hurtigt overopheder et lille terrarie. Om natten skal der være mørkt, og en solplads er unødvendig.

Læs mere: Lys og UVB

FODER

Paroedura androyensis lever af insekter, og på grund af størrelsen skal byttet være lille. Nyklækkede unger får nyklækkede fårekyllinger og efter nogle uger fårekyllinger på 3 mm, gerne suppleret med bananfluer, springhaler og små bænkebidere. Voksne får fårekyllinger på 3-6 mm, bananfluer, små fluer og bønnebiller, og små melorme og larver af sort soldaterflue kan gives i begrænset mængde. Dyret reagerer bedst på bytte i bevægelse, så levende foder virker bedst.

Unger fodres dagligt, fordi de vokser hurtigt, mens voksne kan fodres hver anden til tredje dag. Fodr om aftenen, når dyret er aktivt. Foderdyrene skal have næringsrigt foder inden fodringen og pudres med kalk og D3-vitamin: kalk ved hver fodring og et multivitamin en gang om ugen. Avlshunner bør desuden have en lille skål med kalk i terrariet.

Byttet må ikke være for stort, da det kan give fordøjelsesproblemer eller kvælning.

Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Arten er rolig og langsom i det daglige, men kan løbe hurtigt, når den er forskrækket eller jager. Den egner sig bedst til at kigge på og håndteres kun sjældent og forsigtigt. Tag aldrig fat i halen.

Hanner er territoriale og må ikke holdes sammen. En han kan holdes med to-tre hunner, hvis terrariet er stort nok og har mange skjul. Hold øje med bid og tabte haler, og del dyrene, hvis der er uro. Unger kan kun opdrættes i gruppe, hvis de fodres ofte; ellers er der risiko for slagsmål og tabte haler, så det er sikrest at holde dem hver for sig. Holdt alene eller som par trives arten fint. Dyret ses oftest om aftenen og natten, hvor det jager med halen buet op over ryggen.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Hannerne kan kendes på to tydelige buler ved halens rod, lige bag kloakken. Hunnen er en anelse større og har en kraftigere krop og en tykkere halerod. Dyrene bliver kønsmodne hurtigt, typisk efter fem til seks måneder. Vent gerne, til hunnen er fuldt udvokset, før hun sættes i avl, fordi æglægningen tærer på hendes kalk og energi.

PARRING

Arten er let at opdrætte og egner sig til begyndere. Hunnerne kan lægge hele året, hvis de får nok føde, og der er ikke beskrevet en fast hvileperiode eller vinterpause for arten. Sæt hannen sammen med en eller flere hunner i et terrarie med mange skjul, og hold øje med dem de første dage.

Hunnen kan gemme sæd efter parringen, så en enkelt parring kan række til en hel sæson. Hannen kan derfor flyttes ud igen, hvis der opstår uro.

ÆGLÆGNING OG KULD

Hunnen lægger to hårdskallede æg ad gangen. De graves ned i fugtig bund eller gemmes under blade og bark. Kuldene kommer med tre til fire ugers mellemrum. Angivelserne af, hvor mange kuld hunnen lægger, er ikke ens: Nogle nævner tre til fem kuld om året, andre beskriver lægning hele året.

Hunnen lægger ikke i bund, der er for våd, og kan i værste fald blive ægbundet. Sørg derfor for tørre pletter i bunden. Hun skal have fast adgang til føde og kalk. Halens tykkelse viser, hvordan det går: En fyldig hale betyder, at hunnen er i god form, mens en tynd hale betyder, at hun skal tages ud af avl og have tid til at komme sig.

INKUBATION

Æggene er små og skøre. Flyt dem forsigtigt med en blød pensel eller en lille ske i stedet for med fingrene eller en pincet. Læg dem i en lille boks med let fugtig kokosfiber blandet med fint sand, og luk den med et låg med et par lufthuller.

Den bedste temperatur er 25-26 °C, og luftfugtigheden i boksen skal være 60-80 %. Over 28 °C slår udviklingen ofte fejl, og æggene klækker ikke. Inkubationen varer omkring 60-90 dage.

OPDRÆT AF UNGER

Ungerne begynder at æde efter få dage og skal have meget små insekter som bananfluer og nyklækkede fårekyllinger. Fordi de vokser hurtigt, skal de fodres dagligt og have kalk. Hold dem hver for sig, så de ikke skader hinanden, især i begyndelsen.

Dødeligheden blandt ungerne kan være ret høj, og nogle dør uden tydelig årsag, så vær forberedt på tab. Giv hver unge skjul og en bund, der er fugtig, men ikke våd.

Sundhed og typiske fejl

Paroedura androyensis er en let art at holde, og de fleste problemer skyldes pasningen. De typiske fejl er:

- Kalkmangel, som kan give knoglesvind. Støv foderinsekterne med kalk og D3, og giv avlshunner kalk i en skål.
- For våd bund, som kan gøre, at hunnen ikke vil lægge og i værste fald bliver ægbundet. Sørg for tørre pletter.
- Tynd hale hos en hun, der lægger meget. Det er et tegn på, at hun er udmattet og skal have fred, ekstra føde og kalk.
- Overvarmning, især i små terrarier og på varme sommerdage.
- Tabte haler efter slagsmål, især hos unger, der holdes sammen uden nok føde. Halen vokser ud igen, men er glattere og mangler de spidse skæl.
- Uforklarlige tab af unger, som forekommer hos arten.

Et sundt dyr er årvågent, har en fyldig hale og spiser villigt. Søg en dyrlæge med erfaring i krybdyr, hvis dyret taber sig, holder op med at spise eller bliver slapt.

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.